

Directoraat-generaal Agro

Aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Auteur

Datum

10-12-2025

Kenmerk

DGA / 102979767

Rt 0000126983

Kopie aan

Bijlage(n)

1

nota

TER ADVISERING

analyse opmerkingen waterschappen en
provincies internetconsultatie aanwijzing
aandachtsgebieden

Parafenroute

Aanleiding

Naar aanleiding van het BO KRW op 3 december jl. is verzocht om een nadere analyse van alle reacties van waterschappen en provincies over de aanwijzing van aandachtsgebieden bij de internetconsultatie wijzigingsregeling stikstofgebruiksnormen en aandachtsgebieden stikstof.

In de bijgevoegde tabel zijn de meer algemene opmerkingen geclusterd en is een aantal specifieke opmerkingen van waterschappen apart opgenomen. In de reactie is betrokken dat een aantal afwegingen reeds eerder zijn gemaakt. Voor de actualisatie van de bronnenanalyse zijn in september 2024 uitgangspunten vastgesteld in een bestuurlijk overleg met minister LNVN, IenW, IPO en UvW. Voor het toetsingskader aanwijzing aandachtsgebieden is zoveel mogelijk aangesloten bij de aanpak van de NV-gebieden en zijn in de nota van 14 augustus 2025 aan u enkele wijzigingen voorgelegd ().

Advies

U wordt geadviseerd kennis te nemen van de opmerkingen van de waterschappen en provincies in bijgevoegde bijlage:

- het is niet mogelijk om voor 2026 nog aanpassingen aan te brengen in de aanwijzing van aandachtsgebieden, dit kan niet meer verwerkt worden in de systemen van RVO.
- het is mogelijk om in 2026 een wijziging aan te brengen in de aanwijzing van de aandachtsgebieden, zodra de waterschappen doelaanpassingen hebben doorgevoerd. Deze wijzigingen in de aanwijzing van de aandachtsgebieden zal voor 1 juli moeten worden uitgewerkt, zodat dit voor 1 januari 2027 in de regelgeving kan worden verwerkt. RVO heeft aangegeven de gegevens/gewijzigde kaarten voor 1 juli 2026 te willen ontvangen om deze tijdig te kunnen verwerken in hun systemen.
- In 2024 en 2025 heeft het ministerie van LNVN de regie gehad bij het opstellen van de bronnenanalyse en de aanwijzing van de

Ontvangen BPZ

Kenmerk
DGA / 102979767

aandachtsgebieden. Gezien de kritiek op het proces van de regionale overheden en het resultaat, is het een optie om de regie richting het opleveren van de gewenste aanpassingen voor een uniforme aanwijzing van de aandachtsgebieden bij de regionale overheden te leggen. Deadline voor opleveren van de wijzigingen in de aandachtsgebieden is uiterlijk 1 juli 2026. LVVN houdt de verantwoordelijkheid richting de EC voor (tijds) implementatie van een uniforme aanwijzing van de aandachtsgebieden in de regelgeving.

U wordt geadviseerd dit kenbaar te maken aan de mede-overheden tijdens een BO voorafgaand aan openbaarmaking van het 8^e AP.

Kernpunten

- Voor 2026:
 - Het is voor 1 januari 2026 niet mogelijk om nog wijzigingen aan te brengen in de voorgestelde aanwijzing van aandachtsgebieden stikstof. De aandachtsgebieden kaarten zijn opgesteld door WEnR en door RVO in hun systemen tot op perceelsniveau vertaald. Aanpassingen kunnen niet worden gedaan zonder uitstel van de gecombineerde opgave (GO), het is de vraag of dit uitstel kan en of dit een oplossing biedt. Uitstel zou betekenen dat de agrariër in januari niet kan zien welke regelgeving (mestbeleid) van toepassing is en het heeft ook impact op andere beleidsvelden die gebruik maken van de GO (GLB, landbouwtelling).
- Voor 2027 of daarna:
 - Een nieuwe toepassing van het toetsingskader met (gewijzigde) KRW-doelen is mogelijk. Dan kunnen dus mogelijke normaanpassingen door waterschappen in het voorjaar van 2026 worden meegenomen. Dit kan worden ingevoerd per 1 januari 2027, of daarna.
 - Een wijziging van de definitie van de landbouwbijdrage zou kunnen voor een nieuwe toepassing van het toetsingskader en eventuele invoering per 2027. Dit wordt echter afgeraden. De huidige definitie sluit aan bij de KRW-systematiek en er is anderzijds ook druk om de definitie te wijzigen en de landbouwbijdrage te vergroten (door atmosferische depositie vanuit landbouwsector mee te wegen in de landbouwbijdrage).
 - Hierbij wordt opgemerkt dat een wijziging in de beoordelingsdata ertoe kan leiden dat in sommige toestroomgebieden dit kan leiden tot een wijziging naar het niet of juist wel aanwijzen als aandachtsgebied stikstof. Dit vergroot de onzekerheid en complexiteit voor agrarische ondernemers.
- Voor een volgende bronnenanalyse en mogelijk op basis daarvan nieuwe aanwijzing:
 - Voor een aantal punten wordt aanvullend onderzoek gedaan (directe kwel, erfafspoeling, meemesten sloten), welke te zijner tijd kan worden betrokken in een volgende actualisatie van een bronnenanalyse.

Geen handelingsperspectief ten aanzien van de volgende reacties:

- Andere meetpunten: het is niet mogelijk om voor de aanwijzing van aandachtsgebieden andere meetpunten te kiezen, omdat deze meer representatief zouden zijn (bijvoorbeeld de aanwijzing van aandachtsgebieden op de wadden vanwege één meetpunt op één van de eilanden). Deze

problematiek is uitsluitend door Wetterskip Fryslan aangegeven. Voor de aanwijzing van aandachtsgebieden wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de KRW-systematiek. Een andere meetsystematiek zou zeer tijdrovend, complex, veel discussie opleveren en mogelijk niet tot structurele aanpassingen leiden.

- Schaalniveau vaststelling landbouwbijdrage: een aantal waterschappen heeft grote twijfels bij de gehanteerde grove schaal van 65 hydrologische eenheden, zoals geadviseerd door WEnR. Het is echter het meest betrouwbare schaalniveau. Verdere verfijning zou zowel kunnen leiden tot onterechte aanwijzing als onterechte niet-aanwijzing.
- Er zijn in de analyse geen opmerkingen gezien door waterschappen en provincies, welke duiden op technische omissies in de aanwijzing van de aandachtsgebieden.

Toelichting

- Deze reacties in de internetconsultatie hebben bijgedragen aan kleine verduidelijkingen in de toelichting bij de conceptregeling maar niet tot aanpassingen aan het voorstel voor de aanwijzing van de aandachtsgebieden stikstof per 1 januari 2026, welke nu voorligt in het 8^e actieprogramma.
- Reacties zijn ontvangen van:
 - Waterschappen: Vallei en Veluwe, HHNK, Rijnland, Hollandse Delta, Scheldestromen, Noorderzijlvest, Wetterskip Fryslan, Zuiderzeeland, Rijn en IJssel.
 - Provincies: Flevoland, Zuid-Holland, Groningen, Gelderland.
 - RBO: Maas.